

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 472/2014-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. októbra 2014 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka prerokoval prijatú sťažnosť M. N., A. N., V. N., V. N., M. Ch. a A. N. W., zastúpených advokátom JUDr. JCLic. Tomášom Majerčákom, PhD., Južná trieda 28, Košice, vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Košice II sp. zn. 20 C 282/2012 z 9. mája 2014 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. N., A. N., V. N., V. N., M. Ch. a A. N. W. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Košice II sp. zn. 20 C 282/2012 z 9. mája 2014 p o r u š e n é b o l o .

2. Uznesenie Okresného súdu Košice II sp. zn. 20 C 282/2012 z 9. mája 2014 z r u š u j e a v e c v r a c i a Okresnému súdu Košice II na ďalšie konanie.

3. M. N., A. N., V. N., V. N., M. Ch. a A. N. W. priznáva trovy konania v sume 426,12 € (slovom štyristodvadsaťšesť eur a dvanásť centov), ktoré je Okresný súd Košice II p o v i n n ý uhradiť na účet advokáta JUDr. JCLic. Tomáša Majerčáka, PhD, Južná trieda 28, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. júla 2014 doručená sťažnosť M. N., A. N., V. N., V. N., M. Ch. a A. N. W. (spolu ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 20 C 282/2012 z 9. mája 2014 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Sťažovatelia v sťažnosti uviedli, že žalobou podanou na okresnom súde proti obchodnej spoločnosti M. (ďalej len „odporca“) sa domáhali zaplata istiny v sume 3 465,36 € z titulu bezdôvodného obohatenia, keďže odporca má postavené svoje stavby na ich pozemku. Sťažovateľmi pôvodne uplatnená suma bezdôvodného obohatenia bola stanovená za obdobie od 1. januára 2010 do 31. decembra 2011. Podaním z 23. januára 2014 sťažovatelia rozšírili obdobie, za ktoré žiadali vydať bezdôvodné obohatenie od 1. januára 2010 do 30. apríla 2012. Okresný súd uznesením z 12. septembra 2013 konanie prerušil do vyhotovenia znaleckého posudku D. N. v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 18 C 126/2012. Znalecký posudok bol vyhotovený 3. januára 2014. Okresný súd nariadil pojednávanie na 11. apríl 2014, ktoré však bolo na základe žiadosti odporcu odročené na 7. október 2014. Z toho dôvodu sťažovatelia podali 28. apríla 2014 návrh na rozšírenie petitu, a to vydanie bezdôvodného obohatenia aj za obdobie od 1. mája 2012 do 30. apríla 2013 o sumu 2 900 € a na zaplata úrokov z omeškania vychádzajúc

zo znaleckého posudku súdneho znalca D. N., ktorý stanovoval výšku nájomného za roky 2010 až 2013.

Okresný súd napadnutým uznesením nepripustil zmenu žalobného návrhu, a to napriek tomu, že:

„1. vo veci na Okresnom súde Košice II, č.k. 20C/282/2012 bolo len jedno pojednávanie, kde dokazovanie ani nebolo vykonané, preto je nepochopiteľné, aké dokazovanie bolo doteraz vykonané,

2. znalecký posudok D. N., pre ktorý bolo toto konanie prerušené, určoval výšku nájomného aj na obdobie od 1.5.2012 do 30.4.2013 - rozšírený petit, a tento znalecký posudok je podkladom a má byť dôkazom aj v tomto konaní,

3. sťažovatelia žiadali rozšírenie petitu aj o zákonné úroky z omeškania z istiny uvedenej v žalobnom návrhu zo dňa 25.1.2012, a je veľmi nepochopiteľné, aké dokazovanie by bolo potrebné vykonať na výšku zákonných úrokov z omeškania.

Okresný súd Košice II svoje uznesenie zo dňa 9.5.2014, č. k. 20C/282/2012 ani riadne neodôvodnil:

1. neodôvodnil prečo nepripustil rozšírenie petitu o zákonné úroky z omeškania zo sumy 3.467,36 €

2. neodôvodnil prečo nepripustil rozšírenie petitu o istinu vo výške 2.170,- €, vydanie bezdôvodného obdobia za obdobie od 1.5.2012 do 31.4.2013, a to napriek tomu, že znalecký posudok L. N. vyhotovil aj na toto obdobie od 1.5.2012 do 31.4.2013.

3. Súd sa len všeobecne odvoláva na §95 ods. 1 a ods. 2 OSP, bez toho, žeby ich akýmkoľvek spôsobom ho aplikoval na skutkový stav, alebo aby aspoň uviedol, v akom rozsahu už bolo vykonané dokazovanie, a prečo by doterajšie dokazovanie nemalo postačovať. Rozhodnutie súdu je arbitrárne nakoľko je v rozpore s §95 OSP, neodôvodnené a odporuje skutkovému stavu.“

Sťažovatelia v sťažnosti ďalej namietali, že nimi podaný návrh na rozšírenie petitu je v podstate „novou žalobou za obdobie od 1.5.2012 do 30.4.2013, ktorá sa podala, aby nedošlo k premlčaniu nároku sťažovateľov na vydanie bezdôvodného obohatenia“. Podľa názoru sťažovateľov okresný súd napadnutým uznesením, ktorým nepripustil

zmenu žalobného návrhu, im odoprel prístup k súdu a odmietol im spravodlivosť, keďže od 1. mája 2014 došlo k premlčaniu časti ich pohľadávky. Sťažovatelia tiež navrhovali rozšírenie petitu o zaplatenie zákonných úrokov z omeškania. Okresný súd ani túto zmenu nepripustil bez odôvodnenia, hoci výška zákonných úrokov z omeškania je všeobecne známou skutočnosťou, ktorú nie je potrebné dokazovať.

Na základe uvedeného sťažovateľa navrhli, aby ústavný súd o ich sťažnosti takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Okresného súdu Košice II zo dňa 9.5.2014, č. k. 20C/282/2012 porušené bolo.

2. Uznesenie Okresného súdu Košice II zo dňa 9.5.2014, č. k. 20C/282/2012 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie Krajskému súdu v Košiciach.

3. Okresný súd Košice II je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške, ktorá bude vyčíslená v písomnom vyhotovení nálezu do dvoch mesiacov od doručenia tohto rozhodnutia na účet jej právneho zástupcu.“

Ústavný súd uznesením sp. zn. I. ÚS 472/2014 z 10. septembra 2014 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť sťažovateľov na ďalšie konanie.

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadril okresný súd podaním sp. zn. 1 SprV 623/2014 doručeným ústavnému súdu 19. septembra 2014, v ktorom jeho predseda okrem iného uviedol:

„Podľa môjho názoru tvrdenie sťažovateľov, že súd sťažovateľom odmietol nepripustením zmeny žaloby prístup k súdu a spravodlivosť, je absurdné a nezakladá sa na skutočnosti. Sťažovateľom nič nebránilo uplatniť si svoje právo podaním novej žaloby, a to i presne v deň, keď si v danom konaní uplatnili návrhom zmenu žaloby. Takýmto

postupom by získali záruku, že k premlčaniu nimi uplatneného nároku nedôjde, keď vo svojej sťažnosti tvrdia, že od 1.5.2014 došlo k premlčaniu časti pohľadávky. Postup súdu v danej veci podľa môjho názoru nemožno považovať za odmietnutie spravodlivosti. Aj pri podaní novej žaloby sa mohli odvolávať na už prebiehajúce iné konania, ak boli toho názoru, že sú v nich obsiahnuté dôkazy potrebné na preukázanie nimi uplatňovaných nárokov.

Na zmenu návrhu zákon vyžaduje súhlas súdu, čo je striktné vyjadrené v ustanovení § 95 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. V druhom odseku uvádza, kedy súd nepripustí zmenu návrhu. V každom konkrétnom prípade je pritom výlučne na posúdení zákonného sudcu, či v súlade s citovaným zákonným ustanovením zmenu žaloby pripustí alebo nie. Jedine zákonný sudca, je oprávnený posúdiť výsledky doterajšieho dokazovania a tiež rozhodnúť, či vo veci nevykoná ďalšie dokazovanie (napríklad možnosť účastníkov konania namietat' vypracovaný znalecký posudok a z toho prameniaca potreba vykonania ďalšieho dokazovania i novým znaleckým posudkom).

Vzhľadom na vyššie uvedené konštatované skutočnosti som toho názoru, že zo strany súdu nedošlo k porušeniu základných práv a slobôd sťažovateľov, keďže im nič nebránilo podať si na súde žalobu, ktorou by si svoje práva uplatnili. Som teda toho názoru, že ústavná sťažnosť nebola podaná dôvodne.“

Zákonná sudkyňa k podanej sťažnosti uviedla:

„Uznesením zo dňa 9.5.2014 súd nepripustil zmenu žalobného návrhu, v zmysle podania navrhovateľov zo dňa 28.4.2014. Uvedené uznesenie bolo vydané v súlade s ust. § 95 O.s.p., t. j. v súlade s platnými právnymi predpismi. Uznesenie obsahuje odôvodnenie, preto sa vyjadrujem len stručne. V zmysle komentára k vyššie cit. ust. O.s.p. zmenu návrhu vždy posudzuje súd z hľadiska procesnej hospodárnosti, ktorú podmienku ako základnú podmienku súd skúma pri rozhodovaní o doručenom zmenenom návrhu. Keďže zmenený návrh je úkon, ktorý má podstatný vplyv na celý priebeh konania, podlieha kontrole súdu a preto je daná právomoc súdu o tomto zmenenom návrhu rozhodnúť, či ho pripúšťa alebo nie. Voči takémuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie v zmysle § 202 ods. 1 O.s.p. Mám za to, že v danom prípade neboli porušené ústavné práva sťažovateľov, nakoľko títo si mohli podať nový návrh na začatie konania.“

K vyjadreniu okresného súdu sťažovateľa prostredníctvom svojho právneho zástupcu zaujali stanovisko podaním doručeným ústavnému súdu 30. septembra 2014, v ktorom uviedli:

«a) Vo vyjadrení súdu sa uvádza, že sťažovateľa mali dať návrh na zmenu žaloby, rozšírenie petitu a súčasne aj novú žalobu, aby mali záruku, že k premlčaniu nedôjde. Podľa § 83 OSP začatie konania bráni tomu, aby o tej istej veci prebiehalo na súde iné konanie. Je to prekážka litispendencie. Keď navrhovatelia návrhom rozšírili žalobu o ďalšie obdobie, nemohli na to isté obdobie zároveň podať aj novú žalobu, lebo je to prekážka litispendencie a súd by musel konanie ohľadne žaloby v súlade s § 83 OSP zastaviť.

b) Sťažovateľa v súlade s OSP podali návrh na rozšírenie žaloby, nakoľko:

- žiadali vydanie bezdôvodného obohatenia za obdobie od 01. 05. 2012 do 30. 04. 2013 vo výške 2.900,- € a zaplatenie úrokov z omeškania,
- a znalecký posudok vyhotovený N., ktorý sa má použiť v konaní, bol vyhotovený aj na obdobie od 01. 05. 2012 do 30. 04. 2013.

Teda v súlade s OSP návrh na rozšírenie žaloby žiadnym spôsobom nepredĺži konanie, lebo sa bude opierať len o už vyhotovený znalecký posudok.

Zároveň je potrebné zdôrazniť, že v samotnom konaní nie je sporné vlastníctvo sťažovateľov, nie je sporné ani to, že žalovaný M. má na nehnuteľnostiach sťažovateľov postavené stavby, sporná medzi stranami bola len výška bezdôvodného obohatenia.

c) Súd aj sudkyňa uvádzajú, že podľa § 95 ods. 1 OSP je výlučne na posúdení sudcu či pripustí alebo nepripustí zmenu žaloby. K tomu je potrebné uviesť, že v súlade s judikatúrou Ústavného súdu SR, ale aj Najvyššieho súdu SR posúdenie sudcu nie je ľubovôľou sudcu. Nakoniec samotná sudkyňa vo svojom vyjadrení uvádza, že podľa komentára k OSP súd posudzuje návrh z hľadiska procesnej hospodárnosti. Súd však v konaní túto skutočnosť ignoroval, nakoľko samotný návrh na rozšírenie žaloby a pripustenie zmeny žaloby neznamená žiadnu záťaž po akejkoľvek stránke či už ekonomickej, právnej, časovej, nakoľko znalecký posudok, ktorý má byť podkladom pre rozhodnutie vo veci, pre vyhotovenie ktorého bolo prerušené aj samotné konanie, posudzuje aj obdobie, ktorého sa dotýkal návrh na rozšírenie žaloby.

Vychádzajúc z komentára Mazáka k § 95 OSP v systéme ASPI: „súd pri úvahe o tom, či bude súhlasiť so zmenou návrhu, môže zvažovať iba to, či výsledky doterajšieho konania (ako celku) môžu byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu. Ak to tak je, musí so zmenou návrhu súhlasiť“.

Rozhodnutie súdu nemôže byť ľubovoľné. Súd musí vždy vykladať zákon v súlade s Ústavou SR, výklad musí byť v súlade aj s Čl. 1, Čl. 20 a s Čl. 46 ústavy.

Základným predpokladom právneho štátu je predvídateľnosť súdnych rozhodnutí. Všeobecné sudy v obdobných veciach vždy pripustili zmenu žaloby (napr. v konaní Okresného súdu Košice II, sp. zn. 18C 126/2012) teda, ak nebolo potrebné vykonať nové dokazovanie alebo to nespôsobilo iné ťažkosti.

Neboli by sme právnym štátom, ak by bolo na svojvôli súdu pripustiť alebo nepripustiť zmenu návrhu na začatie konania. Súd nikdy nemôže konať svojvoľne, nie sú tu ľudia pre súd, ale súd je tu pre ľudí, aby rozhodol v ich spore v súlade s Ústavou SR a zákonmi.»

Sťažovatelia si súčasne uplatnili nárok na priznanie trov právneho zastúpenia za tri úkony právnej pomoci v celkovej sume 426,12 €.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde vo veci sťažnosti sťažovateľov upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. V dôsledku toho senát predmetnú sťažnosť prerokoval na svojom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov, ich zástupcov a verejnosti len na základe písomne podaných stanovísk účastníkov a obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podstata námietok sťažovateľov v súvislosti s namietaným porušením ich základného práva na súdnu podľa v čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením okresného súdu sp. zn. 20 C 282/2012 z 9. mája 2014 je založená na ich tvrdení o jeho nezákonnosti, svojvoľnosti a neodôvodnenosti, keďže okresný súd sa v jeho odôvodnení len všeobecne odvolával na ustanovenie § 95 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) bez riadneho zdôvodnenia, prečo sťažovateľmi navrhované rozšírenie petitu ich žaloby o zákonné úroky z omeškania, ako aj o istinu v sume 2 170 € z titulu bezdôvodného obohatenia za obdobie od 1. mája 2012 do 31. apríla 2013 nepripustil. Uvedené uznesenie je podľa názoru sťažovateľov arbitrárne aj z toho dôvodu, že okresný súd mal pri rozhodovaní o pripustení zmeny žalobného petitu vychádzať zo znaleckého posudku D. N. vyhotoveného v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 18 C 126/2012 (skutkovo podobné konanie), z dôvodu ktorého okresný súd konanie vedené pod sp. zn. 20 C 282/2012 prerušil, a teda vo veci nebolo potrebné vykonať žiadne ďalšie dokazovanie. Sťažovatelia súčasne poukázali na zákonný predpoklad, keď súd zmenu návrhu nepripustí, pričom podľa § 95 ods. 2 OSP je to len v prípade, „ak by výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu“, z čoho vyplýva, že rozhodnutie súdu o zmene žalobného návrhu nemôže byť svojvoľné. Napokon sťažovatelia uviedli, že v dôsledku napadnutého uznesenia okresného súdu im bolo znemožnené opätovne sa domáhať ochrany ich práv súdnou cestou, pokiaľ ide o predmet, ktorého sa týkal rozšírený žalobný návrh, pretože došlo k premlčaniu tejto časti pohľadávky.

Ústavný súd je v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc spolu s právomocou podľa

čl. 127 ods. 1 ústavy mu umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov, avšak iba z hľadiska, či je, alebo nie je v súlade s ústavno-procesnými zásadami upravenými v ústave.

Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným spôsobom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces, ktorý je chránený v čl. 46 ods. 1 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru, je okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu) aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia síce neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, avšak z odôvodnenia rozhodnutia musia byť zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia.

Okresný súd namietané rozhodnutie odôvodnil takto:

„Návrhom podaným dňa 25.1.2012 sa navrhovatelia voči odporcovi domáhajú zaplata sumy 3.467,36 eur titulom vydania bezdôvodného obohatenia, ktoré malo na strane odporcu vzniknúť užívaním nehnuteľností nachádzajúcich sa v kat. území..., zapísané na LV č... o výmere... - druh pozemkov pri všetkých parcelách zastavané plochy), ktorých vlastníkami sú navrhovatelia za r. 2010 a 2011.

Podaním doručeným súdu dňa 23.1.2014 navrhovatelia upresnili žalované obdobie, a to od 1.1.2010 do 30.4.2012.

Podaním doručeným súdu dňa 28.4.2014 navrhovatelia prostredníctvom svojho právneho zástupcu navrhli rozšírenie žaloby za obdobie od 1.5.2012 do 30.4.2013 o sumu 2.170,- eur s príslušenstvom pre všetkých navrhovateľov a pre navrhovateľku v 4. rade naviac ešte za obdobie od 1.5.2012 do 30.4.2013 o sumu 2.900,- eur s príslušenstvom. Navrhli teda, aby súd uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľom spoločne a nerozdielne istinu v sume 5.637,36 eur, úrok z omeškania vo výške 5,5% zo sumy 3.467,36 eur od 1.5.2012 do zaplataenia a zo sumy 2.170,- eur od 1.5.2013 do zaplataenia, ďalej zaplatiť navrhovateľke v 4. rade istinu vo výške 2.900,- eur a ročný úrok z omeškania vo výške 5,5% zo sumy 2.900,- eur od 1.5.2013 do zaplataenia a nahradiť navrhovateľom trovy konania.

Podľa ust. §95 ods. 1 O.s.p., navrhovateľ môže za konania so súhlasom súdu meniť návrh na začatie konania.

Podľa ust. §95 ods.2 O.s.p., súd nepripustí zmenu návrhu, ak by výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu. Súd nepripustí zmenu návrhu ani v prípade, ak by na konanie o zmennom návrhu bol vecne príslušný iný súd. V takom prípade pokračuje súd v konaní o pôvodnom návrhu po právoplatnosti rozhodnutia.

V zmysle cit. zák. ustanovenia dispozícia účastníka konania, ktorou chce meniť návrh, je obmedzená súhlasom súdu. Súd v zmysle citovaného zákonného ust. §95 ods.2 O.s.p. nepripustil navrhovanú zmenu žalobného návrhu, keďže výsledky doterajšieho konania nemôžu byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu v zmysle uvedeného podania navrhovateľa.“

Podľa názoru ústavného súdu okresný súd napadnuté uznesenie v jeho relevantnej časti zdôvodnil iba citáciou zákonných ustanovení bez tohto, aby svoje rozhodnutie o ich aplikácii na daný prípad zdôvodnil aj ústavne konformnými dôvodmi zodpovedajúcimi špecifikám dotknutého konania. Inými slovami, z uznesenia okresného súdu nie sú zrejmé žiadne dôvody, na základe ktorých okresný súd dospel k názoru, že by výsledky doterajšieho dokazovania nemohli byť podkladom aj pre konanie o rozšírenom žalobnom

návrhu sťažovateľov. Uvedené konštatovanie o to viac platí vo vzťahu k sťažovateľmi navrhovanému rozšíreniu žaloby o zákonné úroky z omeškania.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje najmä na uznesenie okresného súdu sp. zn. 20 C 282/2012 z 12. septembra 2013, ktorým prerušil konanie do vyhotovenia znaleckého posudku znalcom z odboru stavebníctva, odvetvia oceňovanie nehnuteľností D. N. ustanoveným v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 18 C 126/2012, keďže dospel k právnomu záveru, že v uvedenom konaní sa rieši otázka, ktorá má význam i pre rozhodnutie v tomto konaní, a to otázka stanovenia výšky odplaty za užívanie nehnuteľností rovnakého druhu, za rovnaké časové obdobie, nachádzajúce sa v totožnom katastrálnom území, ktorých vlastníckmi sú rovnako sťažovatelia. Z tohto dôvodu bolo okresným súdom zrušené pojednávanie nariadené na 22. október 2013. Znaleckým posudkom č. 102/2013 bola stanovená všeobecná hodnota nájmu nehnuteľností (pozemky susediace s pozemkami, za užívanie ktorých si sťažovatelia uplatňujú bezdôvodné obohatenie v tomto konaní) vo vlastníctve sťažovateľov od 1. januára 2010 do 18. decembra 2013, teda aj za obdobie, za ktoré sťažovatelia žiadali pripustiť rozšírenie žaloby v tomto konaní. V namietanom uznesení sa však okresný súd s uvedenou okolnosťou nevysporiadal. Uvedený postup okresného súdu je preto podľa názoru ústavného súčasne v rozpore so zásadou procesnej hospodárnosti, na ktorú sa vo svojom vyjadrení k sťažnosti odvoláva zákonná sudkyňa.

Okrem tohto ústavný súd z vyžiadaného súdneho spisu vedeného pod sp. zn. 20 C 282/2012 zistil, že od podania pôvodnej žaloby sťažovateľmi (25. januára 2012) do podania rozšíreného žalobného návrhu (28. apríla 2014) v danej veci dokazovanie vykonané nebolo, takže podľa názoru ústavného súdu nebola splnená ani základná zákonná požiadavka na nepripustenie zmeny žalobného návrhu, tak ako to vyžaduje § 95 ods. 2 OSP.

Ústavný súd tiež poukazuje na právnu teóriu zaužívaný názor (napr. in: Občiansky súdny poriadok, I. diel, komentár, II. doplnené, rozšírené a aktualizované vydanie od autorov prof. JUDr. Andrej Bajcura, CSc. a kolektív, Bratislava: EUROUNION, spol. s r. o., Bratislava, 1999, s. 154), že: „*Dispozícia účastníka konania, ktorou chce meniť*

návrh, je obmedzená iba súhlasom súdu. Súd pri úvahe o tom, či bude súhlasiť so zmenou návrhu, môže zvažovať iba to, či výsledky doterajšieho konania (ako celku) môžu byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu. Ak to tak je, musí so zmenou návrhu súhlasiť. O pripustení alebo nepripustení zmeny súd rozhoduje uznesením, proti ktorému nie je prípustné odvolanie [§ 202 ods. 3 písm. f)].“

Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že uznesením okresného súdu sp. zn. 20 C 282/2012 z 9. mája 2014, ktorým bez náležitého zdôvodnenia nepripustil rozšírenie pôvodnej žaloby, a tým došlo k premlčaniu časti pohľadávky sťažovateľov, a teda k odopretiu ich možnosti, aby mohli predmetný návrh účinne opätovne podať okresnému súdu, bolo porušené základné právo sťažovateľov na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto rozhodnutia.

Sťažovatelia tiež žiadali, aby ústavný súd zrušil uznesenie okresného súdu sp. zn. 20 C 282/2012 z 9. mája 2014 a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Ústavný súd v súvislosti s týmto návrhom sťažovateľov dospel k záveru, že pre dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby využil aj svoju právomoc podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, a preto vyhovel návrhu sťažovateľov a zrušil označené uznesenie okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie, tak ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto rozhodnutia.

Okresný súd bude v ďalšom konaní vo veci podľa § 56 ods. 6 a 7 zákona o ústavnom súde viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd priznal sťažovateľom (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) úhradu trov konania z dôvodu ich právneho zastúpenia advokátom, ktorý si uplatnil nárok na ich úhradu, v celkovej sume 426,12 €.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľov ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2014 po znížení o 50 % pri zastupovaní dvoch alebo viacerých sťažovateľov je 67 € a hodnota režijného paušálu je 8,04 €.

S poukazom na výsledok konania vznikol sťažovateľom nárok na úhradu trov za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2014 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu a vyjadrenie k stanovisku okresného súdu) v celkovej sume 1 350,72 € vrátane režijného paušálu pri zastupovaní viacerých sťažovateľov.

Vzhľadom na to, že právny zástupca sťažovateľa si úhradu trov právneho zastúpenia uplatnil iba v sume 426,12 €, ústavný súd, súc viazaný petitom sťažnosti, túto úhradu sťažovateľom priznal len vo výške uplatneného nároku, tak ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. októbra 2014